

**Bijlage 2 Beleid bij besluit 2008-63328 provinciale beleidsvisie
detailhandel en leisure**

Detailhandels- en leisurebeleid Noord-Holland

Provincie Noord-Holland

Detailhandels- en leisurebeleid Noord-Holland

Inhoud

Beleidskader samengevat	4
DEEL 1 – Beleidsvisie.....	8
1. Introductie	9
1.1 Aanleiding.....	9
1.2 Inleiding.....	9
1.3 Van rijksbeleid naar provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid	10
1.4 Opgave, doelstelling, provinciaal belang en tijdshorizon.....	10
1.5 Proces	12
2. Visie provincie Noord-Holland.....	12
2.1 Ambitie, beleidsdoelstellingen en randvoorwaarden.....	13
2.2 Visie op winkelgebieden en specifieke leisure.....	18
2.3 Rol provincie	23
3. Instrumenten en uitvoering	23
3.1 Regionale adviescommissies detailhandel en leisure	23
3.2 Regionale visies	26
3.3 Inpassing detailhandel en leisurebeleid in structuurvisie Noord-Holland.....	27
3.4 Uitbouwen kennis en informatievoorziening	27
3.5 Opzetten provinciaal overleg detailhandel	28
3.6 Leisure	28
3.7 Overig	28

Beleidskader samengevat

A. Provinciaal beleid detailhandel en leisure in het kort

- We onderscheiden de volgende winkelgebiedtypen in Noord-Holland:
 - Stadscentra
 - Kleinere, bovenlokaal verzorgende centra
 - Lokaal verzorgende centra (wijk-, buurt- en dorpscentra)
 - Perifere locaties
- Detailhandel delen we verder in op basis van de koopmotieven:
 - Recreatief winkelen ('funshoppen')
 - Doelgericht winkelen ('runshoppen')
 - Dagelijkse boodschappen
- De provincie Noord-Holland heeft een positieve grondhouding voor nieuwe ontwikkelingen, innovatieve concepten, schaalvergroting, enzovoort, die versterkend kunnen zijn voor detailhandelstructuur in het algemeen, en kunnen bijdragen aan de vitaliteit en aantrekkingskracht.
- Nieuwe detailhandelsontwikkelingen of uitbreidingen mogen niet leiden tot ernstige verstoring en duurzame ontwrichting van de bestaande winkelstructuur in de regio.
- De verdere ontwikkeling van de bestaande hoofdwinkelgebieden (de stadscentra, de grootschalige, perifere locaties, en bijzondere kleinere centra) heeft prioriteit.
- Nieuwe ontwikkelingen of uitbreidingen moeten bijdragen aan verbetering van het kwaliteitsniveau en versterking van het onderscheidend vermogen van winkelgebieden. Kwaliteitsaspecten moeten goed worden meegewogen in de afweging die leidt tot een planologisch besluit.
- In het kader van de provinciale detailhandels- en leisurevisie verstaan we onder leisure alle grootschalige voorzieningen waar tegen betaling een vrijetijdsbesteding voor de consument wordt geboden. Het gaat om grootschalige, commerciële voorzieningen die planmatig zijn opgezet en een (boven)regionale functie vervullen. Culturele voorzieningen, zoals theaters en musea, worden buiten beschouwing gelaten. Ook horeca, verblijfsaccommodatie en evenementen vallen buiten de definitie.
- Detailhandelsontwikkelingen groter dan 1.500 m² vloeroppervlak (buiten bestaande winkelcentra) en groter dan 5.000 m² vloeroppervlak (binnen bestaande centra) zijn grootschalige detailhandelsontwikkelingen die regionale afstemming behoeven. Voor leisure beschouwen we voorzieningen die ten minste 100.000 bezoekers per jaar trekken, of ten minste 1.000 zitplaatsen hebben, als grootschalig.

- De regionale afstemming vindt plaats in regionale adviescommissies. Gemeenten moeten grootschalige plannen ter advisering aan de commissie voorleggen. De plannen moeten voorzien zijn van een goede onderbouwing. De regionale adviescommissie kan extra onderbouwing vragen, bijvoorbeeld in de vorm van een distributieplanologisch onderzoek (DPO). De regionale adviescommissie adviseert gemeenten en provincie. Wij zullen dit opnemen in de provinciale verordening bij de Structuurvisie.
- Regio's moeten beschikken over een regionale visie op detailhandel. Het beleid bevat ten minste een beschrijving van de bestaande en gewenste structuur van de regio. Ook is er regionale overeenstemming over de ontwikkelingen (programma). Een regionale visie op leisure is wenselijk, maar geen voorwaarde.
- Solitaire winkelvestigingen zijn ongewenst, met name in de winkelcategorieën 'doelgericht' en 'recreatief', uitgezonderd tuincentra. Conform ons locatiebeleid is het clusteren van voorzieningen het leidend principe.
- Het belang van het behouden van primaire detailhandelveorzieningen in kleine kernen moet worden meegewogen in de regionale beoordeling van grootschalige detailhandelplannen.
- De ontwikkeling van weidewinkels (grootschalige solitaire detailhandel in het landelijk gebied) is uitgesloten. Detailhandelsvestigingen zijn alleen gevestigd in verstedelijkt, of te verstedelijken gebied. Kleinschalige verkoop als nevenactiviteit die in het verlengde ligt van de hoofdactiviteit (zoals boerderijwinkels), of een tuincentrum beschouwen wij niet als weidewinkels.
- Solitaire leisurevestigingen in het landelijk gebied is onder voorwaarden wel mogelijk.
- Voor de vestiging van detailhandel en leisure op bedrijventerreinen blijven de uitgangspunten van ons locatiebeleid 'Een goede plek voor ieder bedrijf' onverminderd van toepassing. Clustering op specifiek daartoe bestemde terreinen is gewenst. Gemengde terreinen zijn ook mogelijk. Het gaat in alle gevallen om detailhandel die niet of moeilijk inpasbaar is in reguliere winkelgebieden.
- Afhaalpunten van internetwinkels kunnen zich op bedrijventerreinen vestigen. Deze afhaalpunten hebben opslag en distributie als primaire bedrijfsactiviteit, en mogen zich niet ontwikkelen tot complete winkels met een uitgebreide etalagefunctie en productadvisering.

B. Rol provincie Noord-Holland:

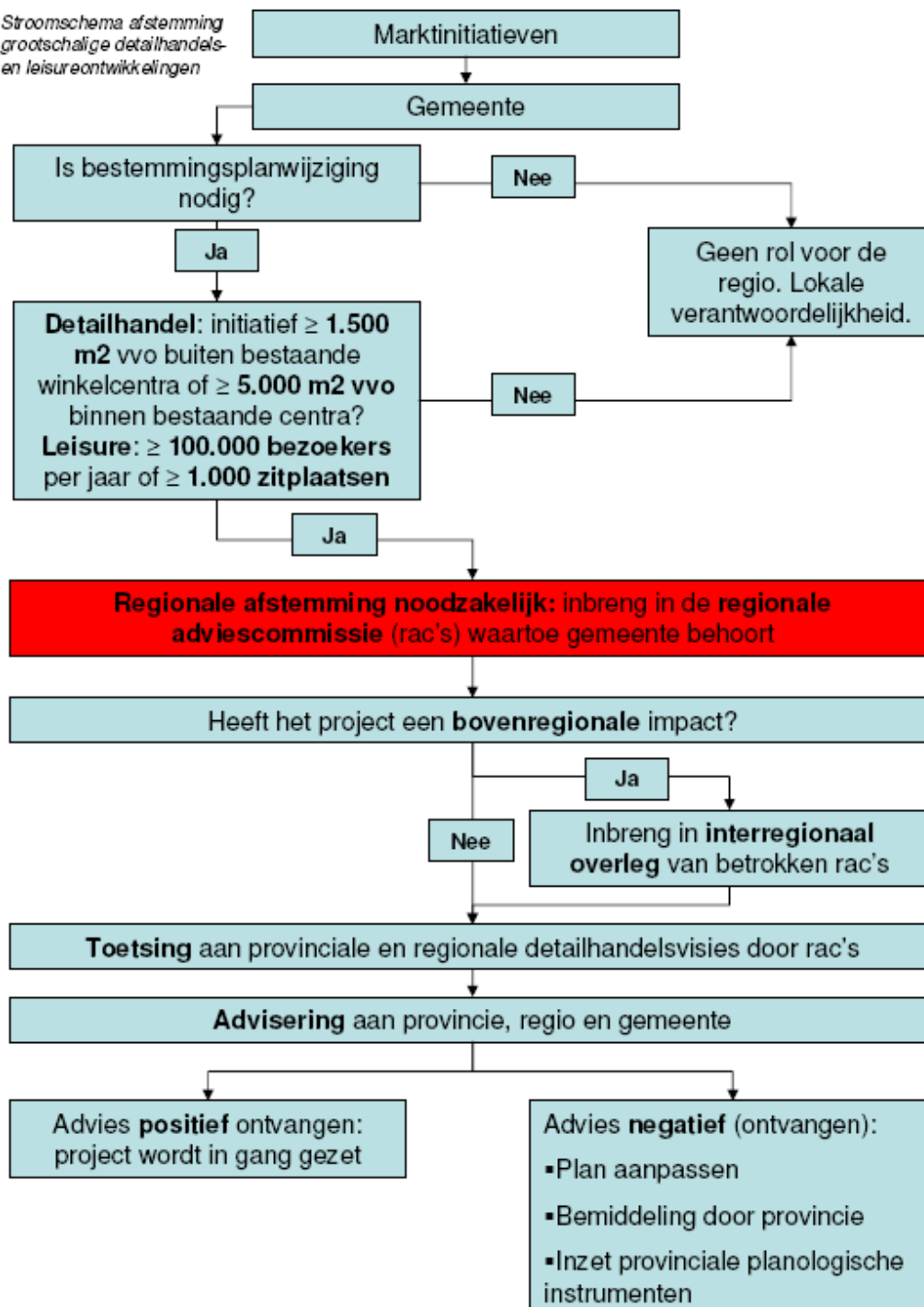
Detailhandel en leisure

1. We faciliteren het proces van regionale afstemming, daar waar ontwikkelingen een regionale impact hebben. Wij zullen de commissies financieel ondersteunen en faciliteren op het gebied van kennis en informatie, maar we zullen niet in deze

commissies zitting nemen. Dit kan namelijk conflicteren met onze rol als regisseur als we in het geval van een blijvend conflict onze zienswijze geven op een ontwikkeling.

2. Indien nodig zetten wij onze planologische instrumenten in om een keuze af te dwingen daar waar de regionale partijen er niet uitkomen, en bemiddeling niet helpt.
3. We organiseren de bovenregionale (provinciale) afstemming, en incidenteel ook de interprovinciale afstemming.
4. We faciliteren de kennis- en informatiehuishouding op provinciale schaal, die nodig is voor de (boven)regionale afstemming en beleidsvorming.
5. De provinciale rol en de spelregels nemen we op in de provinciale verordening bij de Structuurvisie.

Stroomschema afstemming
grootschalige detailhandels-
en leisureontwikkelingen

DEEL 1 - Beleidsvisie

1. Introductie

1.1 Aanleiding

In het Collegeprogramma 'Krachtig in Balans' hebben we aangegeven dat we zo snel mogelijk na invoering van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening een provinciale structuurvisie met bijbehorende provinciale verordening(en) zullen opstellen. In de structuurvisie zal tevens ons detailhandelsbeleid worden opgenomen.

1.2 Inleiding

Detailhandel in Noord-Holland is een relevante economische sector met een werkgelegenheid van ongeveer 120.000 personen. Noord-Holland is een gemiddelde speler in Nederland. Voor de 2,63 miljoen inwoners van Noord-Holland is gemiddeld 1,6 m² winkelopervlak per inwoner beschikbaar (2008). Dit is precies evenveel als het Nederlands gemiddelde. Wel bijzonder is Amsterdam, die neemt als grootste winkelstad van Nederland een kwart van de Noord-Hollandse winkelvoorraad voor rekening (1 miljoen m²).

De term 'leisure' is een containerbegrip waar vrijwel alle vormen van vrijetijdsbesteding onder geschaard worden. Wij gebruiken de volgende definitie: alle grootschalige voorzieningen waar tegen betaling een vrijetijdsbesteding voor de consument wordt geboden. Het gaat om grootschalige, commerciële voorzieningen die planmatig zijn opgezet en een (boven)regionale functie vervullen. Grootschaligheid kenmerkt zich door het aantal bezoekers (> 100.000 per jaar of ten minste 1.000 zitplaatsen). In onderstaand kader is een aantal voorbeelden opgenomen van leisureactiviteiten. Culturele voorzieningen, zoals theaters en musea, worden buiten beschouwing gelaten. Ook horeca, verblijfsaccommodatie en evenementen vallen buiten de definitie.

Voorbeelden van leisure in het kader van het provinciale beleid

Leisure	Reden	Voorwaarde
Kartbaan Megabioscopen Binnenspeeltuin Speelhallen Attractieparken Wellness complex Ijsbanen	<ul style="list-style-type: none">Grootschalige vrijetijdsvoorzieningCommerciële vrijetijdsbesteding	<ul style="list-style-type: none">Planmatig opgezet(Boven)regionale functieTen minste 100.000 bezoekers of ten minste 1.000 zitplaatsen

Leisure vertegenwoordigt nog geen 1% van de werkgelegenheid in Noord-Holland. Dat is niet zo veel, maar leisure is een onderdeel van een veel grotere economische sector, namelijk die van de vrijetijdsbesteding, waar ook recreatie en toerisme onderdeel van zijn.

Met dit beleid heeft de provincie Noord-Holland gekozen voor een combinatie van detailhandel én leisure. We doen dit omdat we parallellen zien tussen beide sectoren. Het zijn beide economische activiteiten die specifieke ruimte vragen, en bijdragen aan de vitaliteit en aantrekkingskracht van onze dorpen, steden én de provincie als geheel. Detailhandel en leisure worden door overheden en ondernemers vaak gezien als kans om de

aantrekkingskracht van de stad te vergroten, en zijn in die zin pijlers voor de 'marketing' van de stad. De grens tussen detailhandel en leisure is ook niet altijd af te bakenen. Een belangrijk deel van detailhandel is welbeschouwd leisure. Recreatief winkelen of 'funshoppen' is de belangrijkste vrijetijdsactiviteit van Nederlanders. Ten slotte is er een duidelijke trend dat in nieuwe projecten detailhandel wordt gecombineerd met leisure.

1.3 Van rijksbeleid naar provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid

Het overheidsbeleid voor detailhandel is jarenlang grotendeels vastgelegd door het Rijk. Provincies hebben altijd een marginale rol gehad. De rol van de rijksoverheid veranderde met in 2004 met de verschijning van de Nota Ruimte. De Nota Ruimte stelt 'ruimte voor ontwikkeling' centraal, en gaat uit van het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet'. Het rijk laat het locatiebeleid voor bedrijven en voorzieningen, en daarmee het PDV/GDV beleid, los. In plaats daarvan worden de provincies, WGR plus regio's en gemeenten opgedragen om integraal locatiebeleid voor bedrijven en voorzieningen te ontwikkelen. De provincie Noord-Holland heeft in reactie hierop in 2005 integraal locatiebeleid ontwikkeld: *'Een goede plek voor ieder bedrijf'*. Dit locatiebeleid definieert typologieën van locaties waar economische activiteiten kunnen plaatsvinden, waaronder die voor PDV's en GDV's, en biedt gemeenten de mogelijkheid locaties als zodanig te bestemmen.

In zekere zin is een neveneffect van de Nota Ruimte dat de helderheid van wat wel of niet kan voor gemeenten en marktpartijen grotendeels verdwenen is. Het beleid was weliswaar restrictief, maar bood ook zekerheden omdat de regels concreet waren. Het provinciale locatiebeleid van 2005 vult deels dit gat op, maar laat een aantal zaken, zoals de rol van de provincie bij het beoordelen van plannen in regionale context, en het oplossen van regionale conflicten, onbeantwoord. Deze verwarring heeft ertoe geleid dat vele belanghebbenden – ook marktpartijen – de provincie hebben gevraagd om een grotere rol te pakken en te komen met een eigen detailhandelsbeleid voor Noord-Holland.

1.4 Opgave, doelstelling, provinciaal belang en tijdshorizon

Opgave

Voor alle ontwikkelingen die een sterke ruimtelijke component hebben, gaat het om de juiste balans; zoals evenwicht tussen het accommoderen van marktdynamiek, ruimtelijke kwaliteit, leefbaarheid, bereikbaarheid, veiligheid, en andere aspecten.

Specifiek voor detailhandel zien we het als onze opgave om de juiste randvoorwaarden te scheppen die het mogelijk maken dat de sector, en daarbij de detailhandelsstructuur, zich verder kan ontwikkelen en versterken, afgestemd op regionale behoeftes.

Ook voor leisure zien we het als onze opgave om vanuit onze publieke verantwoordelijkheden de juiste randvoorwaarden te creëren die het mogelijk maken dat de leisuresector zich sterk en onderscheidend kan ontwikkelen, aansluitend aan de behoeften

van de bewoners en bezoekers, en aansluitend aan het toeristisch aanbod en imago van Noord-Holland.

Doelstelling

Wij hebben met dit beleid het doel voor ogen om op hoofdlijnen een kader te bieden voor een optimale structuur, ontwikkeling en functioneren van detailhandel en leisure in de provincie Noord-Holland, en een optimale samenwerking en afstemming tussen gemeenten, regio's en marktpartijen. De beleidsvisie is een bouwsteen voor onze provinciale structuurvisie.

Provinciaal belang

Vanuit het perspectief van ruimtelijke ordening in relatie tot de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening motiveren wij onze bemoeienis met detailhandel en leisure vanuit een aantal provinciale ruimtelijke belangen. Deze belangen nemen wij in de structuurvisie op. Van provinciaal belang achten wij het beschikbaar zijn van:

- Voldoende en gedifferentieerde ruimte voor economische activiteiten (waaronder detailhandel);
- Voldoende en gedifferentieerd aanbod van sociaal-culturele voorzieningen, en;
- Voldoende en gedifferentieerde ruimte voor recreatieve en toeristische voorzieningen.

Naast deze ruimtelijke belangen zien we de volgende algemene belangen¹:

- Het behouden van een goed functionerend en toegankelijk voorzieningenniveau van detailhandel en leisure, dat bijdraagt aan het welvaart- en welzijnsniveau van de inwoners van Noord-Holland;
- Het voorkomen van duurzame ontwrichting van de bestaande detailhandelstructuur;
- Het op regionale behoeftes afstemmen van ontwikkelingen.

Daarnaast zijn er flankerende ruimtelijke belangen zoals mobiliteit en bereikbaarheid, zorgvuldig en duurzaam ruimtegebruik, ruimtelijke kwaliteit, natuur en ecologie, enzovoort, die van betekenis kunnen zijn bij detailhandel en leisure. Deze flankerende ruimtelijke belangen zijn generiek van toepassing op detailhandel en leisure, en worden in de structuurvisie nader ingevuld.

Tijdhorizon

Dit provinciaal beleid is mede bedoeld als bouwsteen voor de provinciale structuurvisie. De structuurvisie heeft als tijdshorizon het jaar 2040. We zullen het beleid tussentijds aanpassen als daar een reden voor is, ook in relatie tot de structuurvisie. Het detailhandels- en leisurebeleid loopt af na vijf jaar (in 2014). Dan zullen we het beleid en de instrumenten evalueren, en dan besluiten over vernieuwing of verlenging van het beleid.

¹ Deze algemene belangen zijn geen vastgestelde provinciale belangen in het kader van de structuurvisie.

1.5 Proces

In september 2006 hebben Gedeputeerde Staten gediscussieerd over de wenselijkheid om provinciaal detailhandelvestigingsbeleid te ontwikkelen. Het college karakteriseerde de provinciale inzet voor detailhandel als terughoudend en passief, maar deze beperkte inzet bood tegelijkertijd wel ruimte aan de dynamiek van de markt. Er lag wel een wens van belanghebbenden om een grotere rol te pakken. Het college besloot om de discussie hierover naar Provinciale Staten te brengen, aangezien het om de vraag ging of er kaderstellend beleid ontwikkeld zou moeten worden.

De Statencommissie die dit onderwerp behartigde, besloot tot regionale hoorzittingen om van belanghebbende partijen (gemeenten, koepelorganisaties en georganiseerd bedrijfsleven) te horen hoe men tegen de provinciale betrokkenheid bij detailhandel aankijkt. In het algemeen werd de optie om provinciaal detailhandelbeleid te ontwikkelen door de aanwezigen bij de hoorzittingen warm aanbevolen. Op grond van deze resultaten adviseerde de Statencommissie het college om provinciaal detailhandelbeleid te ontwikkelen, in een variant waarbij het regionale beleid op hoofdlijnen wordt meegenomen. Gedeputeerde Staten namen dit advies over in februari 2007.

In het proces is veel aandacht besteed aan het verkrijgen van goede analyses van de huidige detailhandel- en leisurestructuur van Noord-Holland, de plannen, de ontwikkelingen, de trends, het consumentengedrag, de koopstromen, het huidige beleid, de wettelijke kaders, en de wensen van partijen. Een combinatie van de bureaus Goudappel Coffeng en Decisio heeft hiertoe de rapportage 'Bouwsteen detailhandels- en leisurevisie Noord-Holland' opgesteld, die in april 2008 is vastgesteld. De meest relevante onderdelen van de bouwsteen komen terug in deel twee ('Achtergrond') van deze beleidsvisie.

Gedurende het proces hebben we de kennis en expertise van een aantal externe partijen (de Klankbordgroep) kunnen benutten en de voortgang van het proces en voorlopige resultaten kunnen toetsen. We hebben een aantal regiosessies gehouden, en een bestuurlijke discussiemiddag georganiseerd (mei 2008), waarin we een aantal denkrichtingen over de koers van het beleid hebben voorgelegd aan de bestuurlijke portefeuillehouders detailhandel en leisure van de Noord-Hollandse gemeenten.

2. Visie provincie Noord-Holland

Bij het ontwikkelen van detailhandelbeleid zien we dat de overheden vaak met een dilemma zitten. Aan de ene kant is er de wens om de bestaande fijnmazige structuur te behouden en overaanbod te voorkomen die leegstand en verpaupering kan veroorzaken. Aan de andere kant moet de dynamiek van de markt de ruimte krijgen, om zo nieuwe impulsen een kans te geven. Nieuwe impulsen zijn nodig om te voorkomen dat een winkelgebied juist verpaupert omdat het te statisch is, en de winkeliers in het gebied onvoldoende in staat zijn in te spelen op veranderende wensen en gedrag van de consument. Ook in onze visie gaat het om de juiste balans tussen het accommoderen van vernieuwingsimpulsen (marktdynamiek) aan de ene kant, en het behouden van dat wat al sterk is, met name de centrumgebieden.

We zien voor de provincie met name een regisseursrol. Dit betekent het faciliteren van de (boven)regionale samenwerking en afstemming, vooral voor detailhandelsontwikkelingen, en in mindere mate ook voor leisure. Dit betekent ook dat er speelruimte van de lokale overheden, de regio, en de markt is binnen het kader van het provinciaal beleid. Die speelruimte leveren we door een kader te bieden, en niet in detail de mogelijkheden en onmogelijkheden van detailhandel- en leisureontwikkelingen in Noord-Holland via provinciale regelgeving vast te leggen. Ook willen we de marktdynamiek niet frustreren met veel regels. Kortom, het accent ligt wat ons betreft op (boven)regionale afstemming, te verkrijgen via gestructureerde samenwerking en heldere kaders.

Vitaal en aantrekkelijk

De provincie Noord-Holland wil ruimte bieden aan de verdere ontwikkeling van detailhandel en leisure, om ook op langere termijn een vitale, dynamische en concurrerende structuur te huisvesten. We kijken niet uitsluitend tegen detailhandel en leisure aan als ruimtevragende sectoren, maar zien vooral ook het sociaaleconomische belang. We zien maatschappelijke behoeftes veranderen. De bestedingen aan consumptieartikelen en vrije tijd zullen toenemen met de koopkracht. Noord-Holland wil een provincie zijn die meebeweegt met de veranderende maatschappij, en we streven daarom naar een vitale en aantrekkelijke detailhandel- en leisurestructuur die aansluit op de behoeftes van de bewoners van, en bezoekers aan onze provincie.

2.1 Ambitie, beleidsdoelstellingen en randvoorwaarden

2.1.1 Ambitie

Het is het onze ambitie om toe te werken naar een Noord-Hollandse detailhandel- en leisurestructuur die zich kenmerkt door vitaliteit, dynamiek, concurrentiekracht, kwaliteit en onderscheidend vermogen. Kortom, een vitaal, aantrekkelijk en evenwichtig winkel- en leisureaanbod, dat goed aansluit aan de behoeftes van de bewoners van, en de bezoekers aan Noord-Holland. En een stimulerend en gezond vestigingsklimaat, dat ondernemers prikkelt, en ruimte biedt voor ontwikkelingen en initiatieven die de bestaande detailhandelsstructuur versterken.

2.1.2 Beleidsdoelstellingen: wat willen we bereiken en wat is daarvoor nodig?

1. Een vitale, dynamische en concurrerende detailhandels- en leisurestructuur naar behoefte, met behoud van de economische functie (koopkracht)

Beleidsdoel

Detailhandel en leisure moeten zich kunnen ontwikkelen naar (veranderende) behoefte van de bewoners van, en bezoekers aan Noord-Holland. We streven naar een structuur die zich kenmerkt door vitaliteit, dynamiek en concurrerend vermogen. De markt moet onder voorwaarden de ruimte krijgen om in te kunnen spelen op nieuwe trends en ontwikkelingen, en veranderende consumentenbehoeftes.

We willen de koopkrachtbinding in de provincie vasthouden, en zo mogelijk versterken. Leisure is in opkomst en er zijn kansen voor nieuwe concepten. De Noord-Hollandse winkelgebieden zijn in het algemeen in staat om veel koopkracht uit de eigen regio aan zich te binden. Enkele grote winkelgebieden met een bovenregionale verzorgingsfunctie weten ook veel koopkracht van buiten de regio aan te trekken. We verwachten dat in Nederland een autonome, gestage groei zal zijn van de bestedingen aan consumptieve goederen en vrije tijd. Het economisch belang van detailhandel en leisure in termen van werkgelegenheid en toegevoegde waarde zal geleidelijk toenemen.

Wat is hiervoor nodig?

Het behouden van de economische functie (koopkracht) kan niet los worden gezien van een krachtige en concurrerende structuur, dat de ruimte krijgt voor verbeteringen en uitbreidingen met nieuwe formules. Voor marktinitiatieven is er van overheden een positieve grondhouding (een 'ja, mits' houding) nodig in termen van ruimtelijke ordening. Daarnaast zullen we structureel inzicht moeten hebben in trends en ontwikkelingen, vraag en aanbod en maatschappelijke behoeften om deze detailhandel- en leisureontwikkelingen op juiste waarde te kunnen inschatten.

2. Behouden wat sterk is: prioriteit voor hoofdwinkelgebieden

Beleidsdoel

We kiezen ervoor om prioriteit te geven aan hoofdwinkelgebieden. Deze hoofdwinkelgebieden zijn bepalend voor de aantrekkingskracht voor de Noord-Hollandse detailhandelstructuur en (boven)regionale koopkrachtbinding. Dit betekent ook dat uitbreidingen en nieuwe ontwikkelingen bij voorrang in of aansluitend aan deze bestaande hoofdwinkelgebieden worden geacommodeerd. We zijn terughoudend voor het ontwikkelen van nieuwe winkelgebieden.

Hoofdwinkelgebieden zijn in eerste instantie stadscentra en grote perifere locaties. Deze locaties zijn omvangrijk (ten minste 30.000 m² wvo) en hebben een gedifferentieerd aanbod. Daarnaast zijn er enkele kleinere centra die ook tot de hoofdwinkelgebieden gerekend moeten worden, omdat deze door hun bijzonder onderscheidend aanbod of bijzondere verzorgingsfunctie (bijvoorbeeld locaties die in grote mate een toeristische markt bedienen) belangrijk zijn voor de detailhandelsstructuur.

Wat is hiervoor nodig?

In onze structuurvisie leggen we deze prioriteit vast.

3. Optimale regionale afstemming

Beleidsdoel

Ons doel is om regionale afstemming te verkrijgen voor grootschalige ontwikkelingen. De ontwikkeling van detailhandel en leisure is een kwestie van maatwerk. Een winkelgebied in Purmerend is geen concurrentie voor Den Helder. Regionale afstemming is echter wel van cruciaal belang, omdat prominente ontwikkelingen altijd impact hebben op buurgemeenten,

en soms ook op regio's onderling. We zien dat regionale afstemming niet altijd vanzelfsprekend is, en dat een rol van de provincie hierin wordt gewenst. Regionale afstemming vraagt in eerste instantie om een organisatorische oplossing. Daarnaast is het belangrijk dat er overeenstemming is over een regionale koers (visie) en over een ontwikkelingsstrategie (programma).

Wat is hiervoor nodig?

Wat we nodig achten, is de instelling van **regionale adviescommissies**, op voorbeeld van de Regionale Winkelplanningscommissie van Stadsregio Amsterdam, en op voorbeeld van de platforms Regionale Economische Ontwikkeling (REO) van de provincie Zuid-Holland. De taak van de regionale adviescommissies is het adviseren over grootschalige ontwikkelingen.

Ontwikkelingen groter dan 1.500 m² wvo op perifere locaties, en 5.000 m² binnenstedelijk zijn grootschalig, en moeten worden voorgelegd aan de regionale adviescommissie. Ontwikkelingen van deze orde hebben impact op de regionale structuur en koopstromen. Voor een juiste beoordeling is een goede onderbouwing noodzakelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een distributieplanologisch onderzoek. Hierin moeten onder meer de plaats en het draagvlak van de ontwikkeling vanuit de regionale structuur en markt, de mobiliteitseffecten, en de ruimtelijke inpassing worden onderzocht. De ontwikkelingen mogen niet leiden tot duurzame ontwrichting van de bestaande structuur.

Ook voor grootschalige leisureontwikkelingen zoals megabioscopen, wellnesscomplexen, enzovoort, willen we regionale afstemming. Grootschalige leisurevoorzieningen zijn voorzieningen die ten minste 100.000 bezoekers per jaar trekken, of ten minste 1.000 zitplaatsen hebben.

Ook vinden we het noodzakelijk dat regio's over actueel **regionaal beleid** beschikken dat aansluit op het provinciaal beleid. Het beleid bevat ten minste een beschrijving van de bestaande en gewenste structuur van de regio. Ook is er overeenstemming over de ontwikkelingsmogelijkheden (programma). De regionale adviescommissie beoordeelt nieuwe ontwikkelingen of uitbreidingen aan dit regionale beleid, naast het lokale en provinciale beleid. Het hebben van een regionale leisurevisie is wenselijk, maar geen randvoorwaarde.

De verplichting om grootschalige initiatieven in te brengen in regionale adviescommissies zullen we vastleggen in de provinciale verordening van de structuurvisie.

4. Meer kwaliteit en onderscheidend vermogen

Beleidsdoel

We streven naar een onderscheidende en concurrerende sector detailhandel en leisure. Kwaliteit is een belangrijke concurrentiefactor. We beseffen dat kwaliteit een breed begrip is. We denken aan factoren als bereikbaarheid, parkeren, ruimtelijke samenhang, architectuur, authenticiteit, uniciteit, differentiatie van aanbod, serviceniveau, en beheer en onderhoud van winkelgebieden en leisurevoorzieningen.

Wat is hiervoor nodig?

Het is lastig om als overheid te sturen op kwaliteit. Filialisering bijvoorbeeld, die een toenemende uniformiteit van winkelgebieden als gevolg heeft, wordt genoemd als een voorbeeld van kwaliteitsgebrek. Aan de andere kant hebben winkelgebieden een aantal bekende merken nodig (zoals V&D, Hema, Bijenkorf) om gebieden aantrekkelijker voor een breed publiek te maken. De lokale overheid heeft in dit spel van vraag en aanbod een beperkte rol, maar zou wel selectiever kunnen zijn en duidelijkere keuzes kunnen maken ten aanzien van de gewenste profilering van winkelgebieden. Lokale overheden kunnen de gewenste profilering vormgeven door het creëren van randvoorwaarden in hun ruimtelijk beleid.

Het benutten van de aanwezige cultuurhistorie kan bijdragen aan ruimtelijke kwaliteit. Bestaande gebouwen (cultuurhistorisch erfgoed) kunnen worden hergebruikt, waarbij de karakteristieke uitstraling benut wordt.

Lokale overheden zullen moeten investeren in een hoogwaardige inrichting van de publieke ruimte, het beheer en onderhoud er van, en in veiligheid, bij voorkeur in samenwerking met de detailhandelsbranche.

Regionale adviescommissies moeten kwaliteitsaspecten meewegen in de beoordeling van plannen, en kunnen 'best practices' als referentie benutten.

5. Voorkomen van uitholling primaire detailhandel in kleine kernen

Beleidsdoel

We willen voorkomen dat de leefbaarheid in kleine kernen verder verzwakt, door het wegvallen van primaire voorzieningen, zoals winkels voor dagelijkse boodschappen.

Wat is hiervoor nodig?

In het kader van ons welzijnsbeleid zetten we in op de komst van multifunctionele voorzieningen, waar detailhandel gecombineerd kan worden met zorg of voorzieningen als post, bankzaken, apothekers, enzovoort. Voor nieuwe ontwikkelingen moet op regionaal schaalniveau de belangen van kleine kernen bij de beoordeling worden meegewogen.

6. Geen weidewinkels, wel solitaire leisure in het landelijk gebied

Beleidsdoel

We willen voorkomen dat het landelijk gebied onder druk komt te staan door toevoeging van activiteiten die heel goed in het stedelijk gebied kunnen worden ingepast. Daarom zijn we tegen de komst van weidewinkels. Met weidewinkels bedoelen we grootschalige solitaire winkels buiten de bebouwde kom, in het landelijk gebied. We beschouwen kleinschalige verkooppunten in het landelijk gebied, zoals boerderijen waar bij wijze van nevenactiviteit streekproducten worden aangeboden of tuincentra, niet als weidewinkels. Weidewinkels zullen ongewenste mobiliteitseffecten met zich meebrengen, een verschraving van het

landelijk gebied veroorzaken, en ten koste gaan van bestaande binnenstedelijke voorzieningen.

Solitaire vestiging van leisure voorzieningen in het landelijk gebied is wel mogelijk omdat sommige vormen van leisure niet kunnen worden ingepast in stedelijk gebied, zoals thema- en attractieparken al dan niet in combinatie met recreatiewoningen. De belangrijkste voorwaarde is dat het project goed moet kunnen worden ingepast in de omgeving, en de infrastructuur en voorzieningen als parkeren afgestemd zijn op de verwachte mobiliteitseffecten.

Wat is hiervoor nodig?

We leggen in de structuurvisie vast dat weidewinkels uitgesloten zijn, en dat nieuwe ontwikkelingen of uitbreidingen geacommodeerd moeten worden in verstedelijkt, of te verstedelijken gebied. Ook leggen we vast dat solitaire leisurevestigingen in het landelijk gebied onder voorwaarden mogelijk is.

2.1.3 Randvoorwaarden

Mobiliteit en bereikbaarheid

Leisure en detailhandel zijn verkeersaantrekkende activiteiten. De beoogde voorziening mag niet leiden tot congestie. De parkeerbehoefte mag niet worden afgewenteld op de omgeving. Grote, publiektrekkende voorzieningen zijn bij voorkeur ook bereikbaar per openbaar vervoer.

Geen duurzame ontvrachting

We willen langdurige leegstand en verpaupering van winkelgebieden voorkomen. Een zekere mate van leegstand (frictieleegstand) is overigens niet ongezond, met name om de dynamiek (verplaatsingen en uitbreidingen) te kunnen accommoderen (schuifruimte).

Bundeling van detailhandelsvestigingen

Winkelgebieden ontleen hun kracht aan bundeling en differentiatie. Winkelgebieden hebben een zekere kritische massa nodig om koopkracht structureel aan zich te kunnen binden. Daarnaast is het concentreren van vestigingen in een ruimtelijk samenhangend gebied doelmatig in termen van mobiliteit, efficiënt ruimtegebruik, parkeren, openbaar vervoer, openbaar groen, en beheer en onderhoud. We gaan dan ook uit van bundeling als uitgangsprincipe, met name voor de winkelcategorieën 'doelgericht' en 'recreatief' winkelen. Voor de winkelcategorie 'dagelijkse boodschappen' (supermarkten) zijn solitaire vestigingen soms noodzakelijk, omdat het wenselijk is dat deze in nabijheid van woongebieden zijn gevestigd.

Strikte toepassing locatiebeleid

Bedrijvigheid en detailhandel zijn niet altijd goed verenigbaar, en het accommoderen van de ruimtebehoefte van bedrijvigheid wordt steeds moeilijker. Ons locatiebeleid ('Een goede plek voor ieder bedrijf') maakt bestemming van terreinen voor specifieke detailhandel en leisure (type B1a) mogelijk. Daarnaast zijn gemengde terreinen mogelijk (typen B1b, B2a en B2b) die onder voorwaarden detailhandel toestaan naast bedrijvigheid in de lichte milieucategorieën. Bundeling van gelijksoortige activiteiten blijft echter ons uitgangspunt. In

alle gevallen gaat het om detailhandel die niet of moeilijk kan worden ingepast in reguliere winkelgebieden (zoals verkoop van volumineuze goederen, of brand- of explosiegevaarlijke goederen). Daarnaast kan het gaan om verkoop die in het verlengde ligt van de hoofdactiviteit van het bedrijf. Bijvoorbeeld een reparatiebedrijf (werkplaats) dat sporadisch onderdelen verkoopt, of een meubelwerkplaats die ook ter plekke verkoopt. Gemeenten geven zo'n bedrijf ontheffing voor verkoop en eventuele reclame-uitingen en stellen randvoorwaarden aan de ontheffing. Het provinciale locatiebeleid wordt in de structuurvisie opgenomen.

Afhaalpunten alleen voor opslag en distributie

In relatie met de vorige randvoorwaarde staat e-commerce. E-commerce zal naar verwachting nog sterk groeien. De afhaalpunten van internetwinkels komen meestal op bedrijventerreinen terecht (magazijnen). Deze horen daar ook, mits de hoofdfunctie opslag en distributie is, en verkoopactiviteiten een ondergeschikte functie. Het is ongewenst dat deze afhaalpunten uitgroeien tot complete winkels met etalagefunctie en productadvisering, omdat dit normale winkelactiviteiten zijn, die wel goed kunnen worden ingepast in reguliere winkelgebieden.

Eerlijke concurrentieomstandigheden

We streven er naar de concurrentiekracht van de sector te versterken. Belangrijke voorwaarde daarbij is dat er sprake is van gelijke concurrentieomstandigheden. Bovenstaand voorbeeld van e-commerce illustreert dat er onbedoeld een concurrentienadeel voor bestaande winkeliers kan ontstaan. Generiek is het principe van eerlijke concurrentie wettelijk geregeld (via de Mededingingswet).

2.2 Visie op winkelgebieden en specifieke leisure

Hieronder vertalen we onze beleidsdoelstellingen in wensbeelden en randvoorwaarden voor de verschillende typen van winkelgebieden, gebaseerd op de indeling op basis van de klassieke gebiedshiërarchie voor detailhandel. Voor leisure kijken we naar enkele voorbeelden van grootschalige ontwikkelingsvormen.

2.2.1 Stadscentra

In de klassieke indeling van winkelgebieden staan stadscentra bovenaan de hiërarchie; het zijn onze hoofdwinkelgebieden met een totale winkelvoorraad van ten minste 30.000 m² winkelvloeroppervlak. De verzorgingsfunctie is regionaal, of bovenregionaal. Het dominante koopmotief is ontspanning en recreatie: meestal gecombineerd met horeca, uitgaan en cultuur. Er is sprake van een grote concentratie van detailhandel, met een divers aanbod. Deze stadscentra zijn beeldbepalend voor de detailhandelstructuur in de regio en de provincie, en dragen voor een belangrijk deel bij aan het economisch functioneren van de sector in totaal. Deze hoofdwinkelgebieden in Noord-Holland zijn de binnensteden van Alkmaar, Amstelveen, Amsterdam, Beverwijk, Bussum, Den Helder, Haarlem, Hilversum, Hoofddorp, Hoorn, Purmerend, Schagen en Zaandam (zie overzichtskaart, hoofdstuk 4.2).

- De verdere ontwikkeling van stadscentra heeft eerste prioriteit. De aantrekkingskracht van deze gebieden moet behouden blijven, en waar mogelijk

versterkt worden. Omdat de stadscentra primair op funshoppen gericht zijn, en zich daarnaast vaak in aantrekkelijke historische binnensteden bevinden, hebben een aantal van deze centra ook een toeristische functie. Onze visie impliceert dat we in of aansluitend aan de hoofdwinkelgebieden ruimte moeten bieden aan structuurversterkende maatregelen, en kwaliteitsimpulsen.

- Winkelen in stadscentra is primair gericht op recreatief winkelen (funshoppen). Ook vestigingen voor doelgericht winkelen (runshoppen, zoals wit- en bruingoed) zijn versterkend voor stadscentra, hoewel deze soms lastig zijn in te passen (door de kleinschaligheid van historische centra), want de markt tendeeft ook voor deze, op doelgerichte aankopen gerichte vestigingen, naar schaalvergroting.
- De stadscentra zijn de visitekaartjes van de stad én de provincie. Ze zijn bepalend voor het imago en het economische succes of falen. Ze versterken de leefbaarheid van de stad. Randvoorwaardelijk voor het functioneren is hoge kwaliteit van publieke voorzieningen, en het onderscheidend vermogen.
- Een goede bereikbaarheid, vooral ook met openbaar vervoer, is voor deze winkelgebieden een vanzelfsprekende randvoorwaarde.

2.2.2 Kleinere, bovenlokaal verzorgende centra

Bovenlokaal verzorgende winkelgebieden zijn de kleinere centra die in het algemeen een verzorgingsgebied hebben van de eigen kern en de directe omgeving. Qua omvang gaat het om winkelgebieden in de orde van grootte van 15.000 tot 30.000 m². Voorbeelden in Noord-Holland zijn: Den Burg, Enkhuizen, Heemskerk, Heemstede, Heerhugowaard, Huizen, Laren, Nieuw Vennep en IJmuiden. Net als bij de stadscentra is het dominante koopmotief hier ook het recreatief winkelen, zij het in mindere mate. Deze centra zijn typische gemengde winkelgebieden waar meestal ook de dagelijkse boodschappen gedaan worden.

- In onze visie ligt de prioriteit bij de doorontwikkeling van de stadscentra. Dit betekent niet dat we de verdere ontwikkeling van deze kleinere centra onwenselijk vinden. We vinden immers dat het aanbod moet aansluiten bij de behoeftes van de consument, en dat kunnen ook toeristen zijn.
- Qua functieprofiel denken we dat de bovenlokaal verzorgende centra recreatief en doelgericht winkelen moeten mengen met dagelijkse boodschappen. Bundeling van deze winkelfuncties is relevant. De mogelijkheden voor schaalvergroting voor doelgericht aankopen en dagelijkse boodschappen (megasupers) zijn in ruimtelijk opzicht vaak beter dan in de grotere steden. Belangrijk is dan wel om dit goed af te stemmen op het verzorgingsgebied, waarbij er geen zware structuurverstoringen (verdringingseffecten) mogen optreden.
- Kleinere centra kunnen bijzonder belangrijk zijn voor de detailhandelsstructuur in Noord-Holland. Zo zijn de centra van Den Burg en Enkhuizen niet bijzonder groot, maar hebben wel een belangrijke toeristische functie, en onderscheidt Laren zich door het exclusieve aanbod. Het is van belang de uniciteit van het winkelgebied te versterken.

2.2.3 Lokaal verzorgende centra (wijk- en buurt- en dorpscentra)

Dit zijn winkelgebieden die hoofdzakelijk het eigen dorp, de wijk of buurt als verzorgingsgebied hebben. Het aanbod is kleinschalig en vooral gericht op primaire behoeftes (dagelijkse boodschappen). Vaak gaat het om niet meer dan een winkelstrip in een stadswijk, of een supermarkt, bakker en drogisterij in een dorp. Soms kunnen er doelgerichte aankopen worden gedaan. Er is nauwelijks sprake van een recreatieve functie, wel hebben deze centra een sociale functie (ontmoeting). De buurt- en wijkcentra zijn typisch voor Nederland. Omdat de markt zich de laatste decennia beweegt richting schaalvergroting en concentratie op hoofdwinkelgebieden (A-locaties), staan deze kleinschalige centra sterk onder druk. Noord-Holland heeft nog relatief veel aanbod heeft in dit winkelgebiedstype. Dit hangt samen met de structuur van onze dorpen en steden. Maar in absolute zin is ook in Noord-Holland het aanbod in deze categorie teruggelopen.

- We vinden het van belang dat er een zekere fijnmazigheid in het winkelaanbod gehandhaafd blijft. Deze kleinschalige voorzieningen zijn van belang voor minder mobiele burgers, en dragen bij aan de leefbaarheid van de omgeving.
- Ontwikkelingen in de lokaal verzorgende centra zijn primair het domein van gemeenten, mits er geen schaa sprong wordt gemaakt.

2.2.4 Perifere locaties en thematische centra

Dit zijn winkelconcentraties op perifere locaties (buiten de binnenstad en de bestaande winkelgebieden). In de traditionele benadering is branchebeperking kenmerkend voor PDV (alleen voor volumineuze goederen), en omvangbeperking voor GDV (winkels groter dan 1.500 m² vloeroppervlak). In Noord-Holland is een aantal PDV/GDV locaties, waarvan de grootste zijn: Arena Boulevard Amsterdam, Cruquius Haarlemmermeer, dr. Van Aalstweg Hoorn, Overstad Alkmaar, Ravelijn Den Helder, Woonboulevard Beverwijk en Zuiderhout Zaanstad. Thematische centra zijn detailhandelconcentraties al dan niet in combinatie met leisure die rond een afgebakend themaconcept planmatig ontwikkeld zijn, bijvoorbeeld rond 'sport', 'kinderen', 'tuin', 'lifestyle', enzovoort. Meubelboulevards zijn de eerste voorbeelden van themacentra in Nederland. Andere voorbeelden zijn: The Globe Den Haag (sport) en Drakennest Amersfoort (kinderen)².

- We laten het onderscheid tussen PDV en GDV los, en spreken in plaats daarvan over 'perifere locaties'. Het formuleren van branchebeperkingen en/ of omvangbeperkingen, en handhaving van deze beperkingen, is een verantwoordelijkheid van de lokale overheid. Wat ons betreft moet het uitgangspunt zijn dat de perifere locatie een levensvatbaar gebied is voor specifieke doelgerichte aankopen met een lagere bezoekfrequentie dan een locatie voor dagelijkse boodschappen.

² In 'Planmatig ontwikkelde themacentra: zilvervloot of zorgenkind?' (Rik Hulshof, 2006) worden een aantal themacentra nader bekeken. Eén van zijn conclusies is dat de meeste niet bijzonder succesvol zijn in economische zin.

- Perifere locaties zijn bedoeld voor de clustering van winkels die niet of zeer moeilijk kunnen worden ingepast in bestaande winkelgebieden.
- Perifere ontwikkelingen mogen niet tot ontwrichting van de bestaande binnenstedelijke structuur leiden.

2.2.5 Specifieke ontwikkelingen

Megasupers

Schaalvergroting heeft zich het duidelijkst gemanifesteerd in het segment van dagelijkse boodschappen, maar in vergelijking met het buitenland is de ontwikkeling van grootschalige supermarkten in Nederland blijven steken. Supermarkten zoeken naar mogelijkheden tot schaalvergroting omdat dit hen kansen biedt om een groter marktaandeel te veroveren met een efficiëntere bedrijfsvoering. Ook biedt schaalvergroting winkeliers kansen om meer dynamiek in het aanbod te verkrijgen, en daarmee beter in te spelen op de vraag.

Megasupers (supermarkten met ten minste 2.500 m² wvo) hebben een verkeersprofiel met veel en frequente verkeersbewegingen, grote parkeerbehoefte direct bij de winkel, en regelmatige aanvoer van producten in vrachtauto's. Megasupers mogen geen ontwrichtende werking hebben op de bestaande detailhandelstructuur. Vestiging van een megasuper kan een alternatief zijn bij nieuwe woonconcentraties waar nog geen detailhandelstructuur aanwezig is. Bij de beoordeling van megasupers in nieuwbouwwijken moet afgewogen worden welke effecten deze hebben op bestaande winkelconcentraties.

Shopping malls

Shopping malls zijn planmatig ontwikkelde grootschalige winkelconcentraties, met een breed aanbod, waarbij het accent ligt op recreatief winkelen. Vastgoedontwikkelaars en beleggers zoeken naar mogelijkheden voor de ontwikkeling van nieuwe shopping malls, het liefst nabij grote bevolkingsconcentraties. De Stadsregio Amsterdam heeft aangegeven geen regionale shopping mall te willen in de regio. Afhankelijk van de schaal en kwaliteit van shopping malls zullen de effecten op de bestaande winkelstructuur aanzienlijk zijn. Deze effecten zullen groter zijn naarmate het aanbod gelijksoortig is aan dat van de bestaande centra. We zijn niet op voorhand tegen de komst van shopping malls, maar hechten aan een goede distributieplanologische onderbouwing, die aantoont dat er geen ernstige structuurverstoring zal optreden in de bestaande winkelgebieden op regionale schaal.

Trafficlocaties

Kleinschalig detailhandelaanbod op NS stations, ziekenhuizen, tankstations, enzovoort sluiten aan bij de wens van de consument om onderweg snel en gemakkelijk een paar boodschappen te kunnen doen. De consument weet en accepteert dat het aanbod onvolledig en iets duurder is dan de reguliere winkels. Het kleinschalig aanbod heeft toegevoegde waarde in de zin dat het bijdraagt aan de levendigheid op deze plekken. Deze voorzieningen zijn bedoeld als nevenactiviteiten en mogen zich niet ontwikkelen tot volledige winkels met een compleet aanbod, die de bestaande structuur kunnen ontwrichten.

Boerderijwinkels

Kleinschalig verkoop, bijvoorbeeld van streekproducten, op boerderijen of andere kleinschalige voorzieningen buiten het stedelijk gebied beschouwen we niet als weidewinkels. Verkoop als kleinschalige nevenactiviteit moet mogelijk blijven indien de nevenactiviteit in het verlengde ligt van de hoofdactiviteit. Lokale overheden kunnen voorwaarden stellen aan het assortiment en de omvang van de verkoopactiviteiten.

2.2.6 Specifieke leisure

Megabioscopen

Met de term 'megabioscoop' worden grootschalige bioscoopcomplexen bedoeld, die meerdere zalen onder een dak accommoderen. De Nederlandse Vereniging van Bioscoopexploitanten (NVB) kent dit begrip overigens niet, en spreekt van 'multiplexen' (minimaal 8 zalen)³. Voor leisure is de opkomst van megabioscopen wellicht de meest opvallende manifestatie van schaalvergroting. De megabioscoop moet het hebben van een ruim aanbod (diverse zalen), een intensere bioscoopervaring, meer flexibiliteit ten aanzien van starttijden, en het bieden van flankerende ontspanningsmogelijkheden (cafés, eettentjes, enzovoort). Megabioscopen hebben veel bezoekers nodig om rendabel te kunnen zijn. De context van een stedelijke omgeving (uitgaanscentrum) is dan ook de meest natuurlijke omgeving van megabioscopen. Goede voorzieningen zoals OV bereikbaarheid en parkeren zijn randvoorwaardelijk voor een functionele inpassing in de stedelijke omgeving. Een megabioscoop op een perifere locatie bedient een andere doelgroep dan in een uitgaansgebied. OV bereikbaarheid is op perifere locaties wenselijk, maar niet randvoorwaardelijk.

Wellness

Het begrip 'wellness' duidt op leisure gerelateerd aan het thema gezondheid en ontspanning. Wellness is sterk in opkomst. Wellness wordt meer en meer aangeboden in de vorm van arrangementen met overnachtingen, en is daarom sterk verbonden aan toerisme. We zien kansen voor herbestemming van objecten als boerderijen en cultuurhistorisch erfgoed. Ook zien we kansen in relatie tot de groeiende markt van ouderen met koopkracht.

Dagattracties

Noord-Holland onderscheidt zich niet bijzonder met attractieparken ten opzichte van andere delen van Nederland. De provincie herbergt diverse attracties maar niet in de schaalgrootte zoals we die elders zien (zoals de Efteling). We zien mogelijkheden voor nieuwe attracties, met name als deze het toeristisch product versterken.

Sport en leisure

Sport en leisure zijn van oudsher sterk in elkaar verweven. Sinds de jaren '80 zien we de opkomst van sportscholen, fitnesscentra, skihallen, enzovoort, die inspelen op de behoefte om sport te kunnen bedrijven met professionele begeleiding. De sociale component – ontmoeting – speelt daarbij ook een belangrijke rol. Sinds de jaren '90 zien we een trend naar grootschalige multifunctionele complexen. Vooral bij de ontwikkeling van voetbalstadions

³ Volgens gegevens van de NVB zijn er in Noord-Holland 50 bioscopen, 23.112 stoelen, 143 doeken, 5.368.000 bezoekers per jaar. De Noord-Hollander bezoekt gemiddeld 2,1 keer per jaar een bioscoop.

wordt er ingespeeld op multifunctionaliteit om kostendragers voor de ontwikkeling te vinden.

2.3 Rol provincie

2.3.1 Detailhandel en leisure

1. Wat betreft onze rol in de uitvoering, leggen wij het accent op het faciliteren van het proces van regionale afstemming, daar waar ontwikkelingen een regionale impact zullen hebben. Regionale afstemming zal geacommodeerd worden door regionale adviescommissies. Wij zullen de commissies financieel ondersteunen en faciliteren op het gebied van kennis en informatie, maar we zullen niet in deze commissies zitting nemen. Dit kan namelijk conflicteren met onze rol als regisseur als we in het geval van een blijvend conflict onze zienswijze geven op een ontwikkeling. We gaan ervan uit dat met de beschikbare beleidskaders (deze provinciale visie, de regionale visies en programma's) en met de in de adviescommissie aanwezige kennis van de materie, de partijen in staat zullen zijn tot regionale overeenstemming te komen.
2. Indien nodig zullen wij onze planologische instrumenten inzetten om een keuze af te dwingen daar waar de regionale partijen er niet uitkomen, en bemiddeling niet helpt.
3. Naast regionale afstemming is er ook behoefte aan bovenregionale (provinciale) afstemming, en incidenteel ook interprovinciale afstemming. We zien voor ons een rol om deze te organiseren.
4. We zien voor ons een rol om op provinciale schaal de kennis- en informatiehuishouding op peil te houden die nodig is om (boven)regionale afstemming en beleidsvorming te faciliteren.
5. De provinciale rol en de spelregels nemen we op in de provinciale verordening bij de Structuurvisie.

3. Instrumenten en uitvoering

3.1 Regionale adviescommissies detailhandel en leisure

Om een optimale regionale afstemming te verkrijgen, willen we dat er een provinciedekkende structuur is van regionale adviescommissies, die gemeenten ondersteunen bij het nemen van planologische besluiten over grootschalige detailhandels- en leisureontwikkelingen. De ondergrens voor ontwikkelingen of uitbreidingen van regionaal belang is 5.000 m² wvo of groter binnenstedelijk, en 1.500 m² wvo of groter op perifere locaties. Voor leisure hanteren we een ondergrens van 100.000 bezoekers per jaar, en/ of 1.000 zitplaatsen (conform de definitie van grootschaligheid in ons locatiebeleid). De gemeente die te maken heeft met een ontwikkeling van ten minste deze omvang, en hierover een planologisch besluit wil nemen, wordt verplicht om de regionale adviescommissie om advies te vragen, vóór de vaststelling van een bestemmingsplan of het nemen van een projectbesluit. Behalve als adviesorgaan fungeert de regionale adviescommissie indien gewenst ook als kennisplatform.

Het advies van de commissie is een advies aan de betreffende gemeente en aan de provincie. Gemeenten kunnen alleen met een goede motivatie, passend binnen het regionaal en provinciaal beleid, afwijken van het advies. Bij een blijvend geschil kan de provincie dwingende planologische instrumenten inzetten, na bemiddeling. De verplichting om advies te vragen bij grootschalige ontwikkelingen leggen we vast in de provinciale verordening van de structuurvisie.

We willen qua regio-indeling zo veel mogelijk aansluiten bij bestaande indelingen, zoals die bijvoorbeeld voor de regionale woonvisies of regionale bedrijventerreinvisies is gebruikt. Wellicht is aansluiting bij bestaande samenwerkingsverbanden de beste optie. We zullen dit in overleg met de regio's nader invullen.

Wat betreft de samenstelling van de commissie denken wij aan vertegenwoordigers van:

- De gemeenten, waarbij grote gemeenten één lid kunnen aanwijzen, en kleinere gemeenten gezamenlijk één lid mogen aanwijzen;
- Het georganiseerd bedrijfsleven en belangenorganisaties (zoals Kamer van Koophandel, MKB, en Hoofdbedrijfschap Detailhandel).

De provincie Noord-Holland zal geen deel uitmaken van de adviescommissie, omdat in gevallen van een blijvend conflict de provincie een oordeel moet kunnen geven dat onafhankelijk is van het advies van de commissie. De voorzitter van de commissie dient onafhankelijk te zijn, en wordt door de commissie voorgedragen. Het secretariaat wordt in principe verzorgd door de Kamer van Koophandel, of een andere partij in overleg met de deelnemers. De provincie vergoedt de kosten van het secretariaat. Deze bepalingen zijn niet van toepassing voor de Stadsregio Amsterdam, aangezien de Stadsregio eigen bevoegdheden heeft in dezen. Voor de dekking van de kosten van deze regionale adviescommissies zullen wij Provinciale Staten voorstellen om jaarlijks € 100.000 beschikbaar te stellen. Dit instrument wordt ingepast in het Uitvoeringsprogramma van de structuurvisie Noord-Holland.

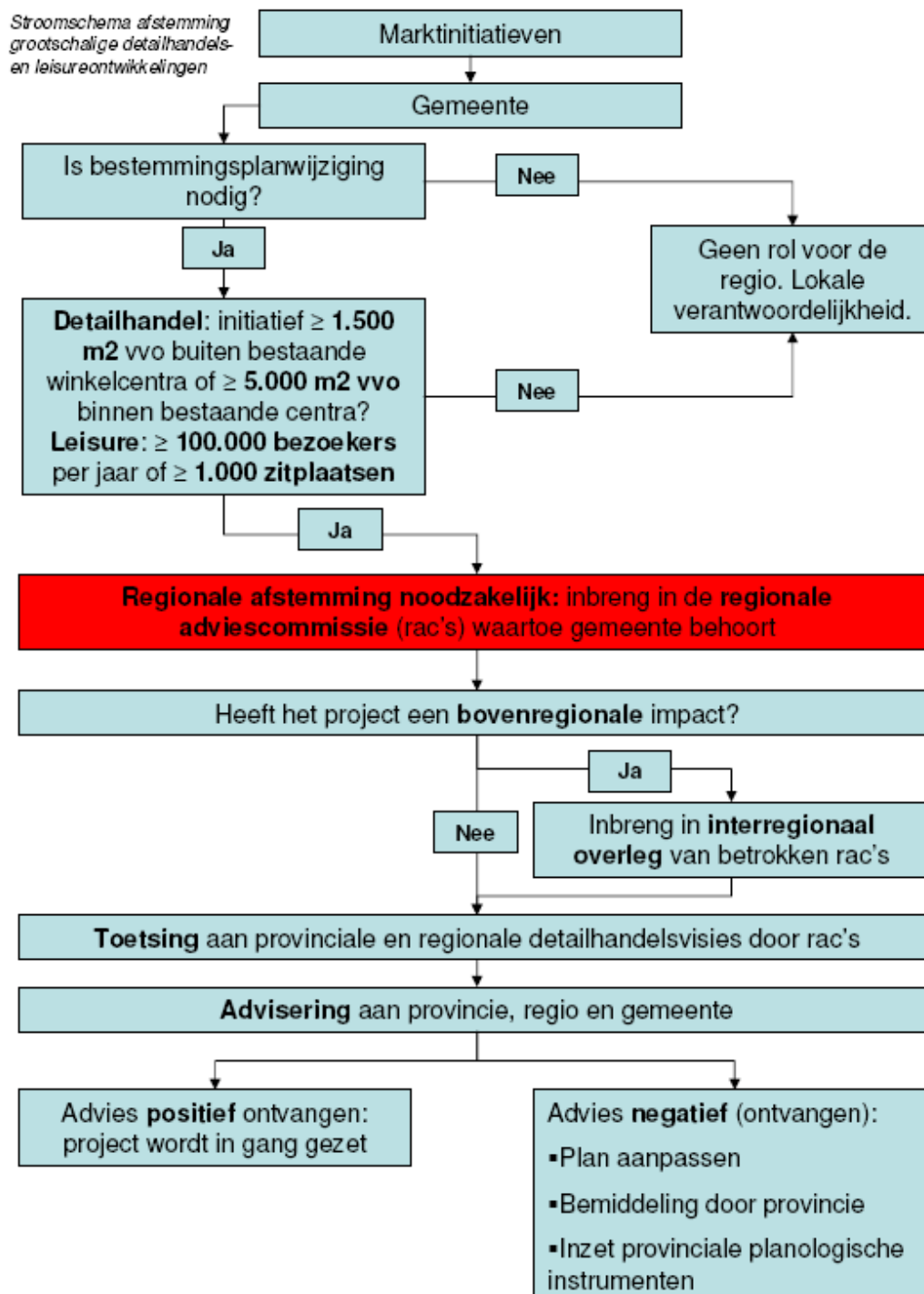
De instelling van de regionale adviescommissies pakken we zo snel mogelijk na de vaststelling van dit beleid op. Met de vaststelling van de structuurvisie Noord-Holland, wordt het detailhandels- en leisurebeleid in ruimtelijke, instrumentele zin van kracht. We zullen de gemeenten vragen om in de overgangsperiode te handelen conform het beleid in deze nota. De provincie zal een actieve rol pakken in de gevallen dat er bij grootschalige ontwikkelingen de regio er niet uit komt, of in de gevallen dat de ontwikkeling in strijd is met ons beleid. Deze actieve rol zal maatwerk zijn, dat in ieder geval bestaat uit het organiseren van een tijdelijk regionaal overleg, waarin de ontwikkeling op bestuurlijk niveau wordt besproken.

De regionale adviescommissie kan beoordelen dat de ontwikkeling een bovenregionale impact heeft. In dat geval is bovenregionale afstemming nodig. Er kan bijvoorbeeld sprake van bovenregionale impact zijn als:

- De ontwikkeling in geografische zin op de grens van twee of meer regio's ligt;
- De schaalgrootte van de ontwikkeling zo groot is, dat er effecten verwacht worden op aanpalende regio's;
- De impactstudie of distributieplanologische studie van de ontwikkeling aantoont dat er relevante bovenregionale effecten zijn.

In dergelijke gevallen neemt de regionale adviescommissie het initiatief om samen met de betreffende andere regio('s) het plan te beoordelen.

Het schema voor regionale afstemming vatten we samen in dit model:

De provinciale rol en de spelregels nemen we op in de provinciale verordening bij de Structuurvisie.

3.2 Regionale visies

Regio's moeten beschikken over actueel regionaal detailhandelbeleid. Regionale adviescommissies hebben dit beleid nodig als uitwerking van het provinciaal beleid om

ontwikkelingen te kunnen beoordelen. Het beleid bevat ten minste een beschrijving van de bestaande en gewenste structuur van de regio. Ook is er overeenstemming over de ontwikkelingsmogelijkheden (programma). Op dit moment hebben de meeste regio's een visie op de detailhandelstructuur. Enkele regio's nog niet. We willen regio's ondersteunen in het opstellen van de visie, en stellen per regio maximaal € 20.000 beschikbaar. In 2009 zullen we Provinciale Staten vragen om € 60.000 te reserveren voor dit doel.

3.3 Inpassing detailhandel en leisurebeleid in structuurvisie Noord-Holland

Onze detailhandels- en leisurevisie is een bouwsteen voor de structuurvisie Noord-Holland. De hoofdlijnen van deze visie zijn samengevat in het beleidskader voorin. De ruimtelijk relevante uitspraken van dit beleidskader, evenals de provinciale rol en de spelregels worden opgenomen in de provinciale verordening van de structuurvisie Noord-Holland. Daarnaast zullen de ruimtelijk relevante instrumenten worden opgenomen in het Uitvoeringsprogramma van de structuurvisie. De structuurvisie is gereed in 2009.

3.4 Uitbouwen kennis en informatievoorziening

Er is behoefte aan kennis over met name detailhandel, en informatie over plannen, de ontwikkeling van winkelmetrages, trends en ontwikkelingen, enzovoort. Deze kennis en informatie is ook nodig voor het goed functioneren van de regionale detailhandeladviescommissies. We zien voor onszelf een rol om de informatie op provinciale schaal te verzamelen, en te delen met onder meer de regionale commissies. Concreet willen we inzetten op het volgende:

- Monitoring van detailhandelsontwikkelingen. Uit onze analyse en gesprekken met partijen is gebleken dat het van belang is om het evenwicht tussen vraag en aanbod in de gaten te houden. Naast het bijhouden van aanbodscijfers (te verkrijgen via het Locatus bestand), zullen we vooral het planaanbod in de provincie blijven monitoren. Wij stellen Provinciale Staten voor om jaarlijks € 50.000 te reserveren voor monitoring.
- Koopstroomonderzoek Randstad. In 2004 heeft de provincie Zuid-Holland het initiatief genomen voor een omvangrijk koopstroomonderzoek voor de Randstad. Een koopstroomonderzoek biedt inzicht in de mate van binding van consumenten aan de eigen regio, of daarbuiten, en de mate van koopkrachttoevloeiing of afvloeiing. De provincie Noord-Holland heeft destijds niet meegedaan. Enkele regio's in Noord-Holland zuid hebben wel deelgenomen. Het koopstroomonderzoek wordt uitgevoerd op basis van enquêtes van consumenten, en zou maximaal eens per vijf jaar kunnen worden uitgevoerd. Hierbij zal ook de beleving van de kwaliteit van het aanbod door de consument moeten worden onderzocht. In 2009 worden de voorbereidingen getroffen voor een nieuw onderzoek. Wij willen in een samenwerkingsverband met de regio's aan dit onderzoek meedoen, op voorwaarde dat de kosten van het onderzoek gedeeld worden. Wij zullen Provinciale Staten voorstellen € 100.000 te reserveren voor dit onderzoek.

3.5 Opzetten provinciaal overleg detailhandel

Naast het organiseren van regionale adviescommissies, is het van belang op provinciale schaal samenwerking te organiseren. Zo'n provinciaal overleg is van belang om een platform te hebben voor afstemming tussen regio's onderling, en een klankbord voor provinciale onderzoeken zoals het koopstroomonderzoek. Wij zullen het initiatief nemen om zo'n provinciaal overleg te organiseren.

3.6 Leisure

Net als voor detailhandel willen we ons wat leisure betreft richten op het op orde brengen en beschikbaar stellen van kennis en informatie. Via de ons beschikbare bronnen, zoals LISA⁴, zullen we gegevens verzamelen en beschikbaar stellen aan de regio's. Analoog aan het op te starten provinciaal overleg voor detailhandel, zullen we een provinciaal leisure overleg organiseren.

3.7 Overig

Na interne behandeling van deze beleidsvisie, zullen we het document aanbieden aan de colleges van B&W's van de gemeenten van Noord-Holland, en overige belanghebbende partijen, zoals het georganiseerd bedrijfsleven en belangenorganisaties. In 2009 zullen we met een symposium organiseren, gewijd aan het thema detailhandel en leisure. In dit symposium zullen we onze visie presenteren, en gaan we met belanghebbenden in discussie over onze aanpak en de ontwikkelingen die spelen.

Dit detailhandels- en leisurebeleid Noord-Holland evalueren we in 2014.

⁴ Stichting Landelijk Informatiesysteem Arbeidsplaatsen.